

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Karly Cháberové a soudců Mgr. Aleny Krýlové a Mgr. Jiřího Lifky v právní věci žalobce: **U. – č. s., a.s.**, , proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce**, se sídlem Štěpánská 15, 120 00 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce ze dne 15.6.2009, č.j. ČOI 10054/2009/0120/2000/2009/Be/Št,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce ze dne 15.6.2009, č.j. ČOI 10054/2009/0120/2000/2009/Be/Št, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele inspektorátu České obchodní inspekce Jihočeského a Vysočiny ze dne 13.3.2009, č.j. ČOI 934/2009/2000/R006/PHM (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla žalobci uložena podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohonných hmotách“) pokuta ve výši 18.000,- Kč pro porušení ustanovení § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Skutková podstata vytýkaného deliktu měla být naplněna tím, že žalobce, provozující čerpací stanici pohonných hmot U. – č. s., a.s., vydal dne 9.6.2008 pohonnou hmotu – motorovou naftu, která neodpovídala jakosti uváděné v ČSN EN 590:2004 v rámci ukazatele jakosti „bod vzplanutí“, což bylo zjištěno z výsledku rozboru zkušební vzorku č. 113/20/08, neboť jeho hodnota

dosáhla 47,0°C, přičemž ČSN EN 590:2004 stanoví hodnotu tohoto ukazatele v minimální výši 53,0°C.

Žalobce v žalobě namítl, že napadené rozhodnutí, jakož i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně vychází z nedostatečně zjištěného stavu věci. Podle žalobce správní orgán prvního stupně řádně nedoložil, že provedl odběr vzorku v souladu s podmínkami stanovenými vyhláškou č. 229/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pohonné hmoty pro provoz vozidel na pozemních komunikacích a způsob sledování a monitorování jejich jakosti. Tato vyhláška posléze, co se týče odběru vzorků, odkazuje na normu ČSN EN 14275. Žalobce namítl, že ve správním spisu není vůbec dokumentován postup odběru vzorků. Podle žalobce mělo být z obsahu správního spisu zřejmé, že při odběru vzorků byly použité vzorkovací nádoby ochlazené v lednici, že nádoby byly umístěny do izolovaného boxu obsahujícího chladicí médium, že vzorkovací nádoby byly přepraveny v izolovaném boxu na místo odběru, že byl použit izolovaný box skládající se ze silnostěnné dřevěné krabice pokryté rozptýleným polystyrénem nebo polyuretanovými pláty tloušťky 50 mm, případně jiný chladicí box, vybavený jinak, avšak způsobem, který srovnatelně splňuje shora uvedené podmínky, že vzorkovací nádoba byla řádně schválena pro vzorkovaný výrobek, že byl použit nástavec trubky tak, jak je popsáno v příloze ČSN EN 14275 a že vzorkovací nádoba byla opatřena uzávěrem podle bodu 4.2. ČSN EN 14275. Pokud nelze z obsahu správního spisu dovodit splnění těchto podmínek odběru vzorku, nelze podle žalobce považovat vzorek za odebraný řádně. Takový vzorek pak nemohl sloužit jako vzorek pro laboratorní zkoušky a správné stanovení jakostních ukazatelů.

Dále žalobce namítl, že posouzení druhu a charakteru odchylky pohonných hmot od jakostní normy je v kompetenci správního orgánu, neboť jde o otázku právní ve vazbě na znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, nikoliv o otázku skutkovou. Pokud správní orgán své rozhodnutí opírá o „Systém odchylek od jakostních norem kapalných paliv zjištěných při monitoringu jakosti a složení PHM“ zpracovaný Ústavem paliv a maziv a. s., žalobce namítá, že tento „systém“ nemá legislativní základ. Systém podle žalobce nebyl vytvořen na základě validních ukazatelů, které mají návaznost na kritéria jakosti jednotlivých PHM, jak jsou uvedena v příslušných normách ČSN EN. Ústav paliv a maziv, a. s. není osobou, která by byla zákonem či jiným obecně závazným právním předpisem oprávněna k vytvoření „Systému odchylek od jakostních norem kapalných paliv zjištěných při monitoringu jakosti a složení PHM“. Rovněž není osobou oprávněnou k provádění kategorizace odchylek od jakostních norem.

Konečně pak žalobce namítl, že žalovaný nesprávně odmítl aplikovat v případě žalobce ustanovení § 10 zákona o pohonných hmotách, podle něhož právnická osoba za správní delikt neodpovídá, pokud vynaloží veškeré úsilí, které by bylo možné požadovat, aby porušení povinnosti zabránil. V této souvislosti žalobce poukazuje na to, že ve své praxi uplatňuje široký rozsah opatření, jež mají zamezit kontaminaci či znehodnocení pohonných hmot.

Při rozvozu a manipulaci s pohonnými hmotami jde o pravidelnou kontrolu kvality zaváženého paliva odběrem vzorků při příjmu paliva od dodavatele do mezikladu. Přijatá paliva jsou skladována podle dodacích listů dodavatele. Před expedicí ze skladu je prováděna kontrola vzorků veškerých paliv. Před distribucí paliva (stočením do cisterny) prochází cisterna pravidelnou měsíční a podle potřeby i vícenásobnou kontrolou těsnosti mezistěn. Co možná nejvíce se používá model jedna cisterna – jeden produkt, aby při případné vzniklé netěsnosti přepážek nedošlo ke vzájemné kontaminaci produktů. Cisterny procházejí 2x

měsíčně odkalením a vždy jedou za půl roku, u příležitosti přechodu na kvalitu paliv z letního paliva na zimní a zpět, se provádí kompletní čištění cisteren a kontrola technického stavu. Při vlastním plnění do cisteren řidiči na předtisku vyznačují druh paliva zavezeného do komory a jeho množství.

Při přijímání produktu na čerpací stanici obsluha stanice rozhoduje, kolik kterého produktu se podle volných kapacit nádrží má stočit. Obsluha je proškolená o konfiguraci a kapacitě nádrží, o kvalitě pohonných hmot a umístění stáčecího potrubí k jednotlivým nádržím. Obsluha za dodržení bezpečnostních předpisů kontroluje připojení stáčecího zařízení cisterny a povoluje stáčení pohonných hmot z cisterny. O veškerých závozech a průběhu stáčení je vedena přesná evidence podle obecně závazných právních předpisů v knize stáčení. Obsluha a následně vedoucí čerpací stanice kontrolují úplnost dokumentace předané řidiči cisteren. Měří přesně dodané množství. Obsluha provádí průběžné kontroly hustoty a teploty paliv. Vedoucí čerpací stanice poté provádí přepočet hustoty na 15°C a porovnává ji s předepsanými parametry. Dále je prováděna kontrola smyslová. Pokud v hledítku obsluha zjistí nečistoty, parafinovou bázi nebo jiné nestandardní úkazy, neprodleně informuje vedoucího čerpací stanice. Na čerpacích stanicích se ihned po reklamaci podle stupně závažnosti berou z předmětné nádrže vzorky a jsou odesílány na nezávislý rozbor.

S ohledem na tato opatření má žalobce za to, že vynaložil veškeré úsilí, které by bylo možné požadovat, aby porušení povinnosti zabránil. V tomto směru nesouhlasí s tvrzením správního orgánu, že absence systematické laboratorní kontroly je okolností umožňující závěr, že objektivní možná péče vynaložena nebyla. Provádění laboratorních kontrol sice může vést ke zjištění odchylek pohonných hmot od příslušných norem, nicméně podle žalobce již překračuje objektivní možnou péči.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že podle jeho názoru žaloba neobsahuje řádně formulované žalobní body, z nichž by bylo patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadený výrok rozhodnutí za nezákonný, proto navrhl, aby soud žalobu odmítl.

Ze správního spisu vyplynuly následující pro posouzení věci podstatné skutečnosti:

Z kontrolních protokolů a protokolů o odběru vzorků ze dne 9.6.2008 vyplývá, že správní orgán prvního stupně na čerpacích stanicích provozovaných žalobcem (čerpací stanice L. a S.) odebral vzorky pohonných hmot – vzorek č. 110/20/08 (benzin BA 95N), č. 111/20/08 (nafta motorová NM), č. 112/20/08 (benzin BA 95N) a č. 113/20/08 (nafta motorová NM). V protokolech je uveden záznam, že byly použity suché, čisté a těsnící vzorkovnice, vzorkovnice byly naplněny od 75 % do 80 % objemu.

Obsahem spisu je dále zkušební protokol č. 57629 ze dne 17.6.2008 vyhotovený Ústavem paliv a maziv a. s., který se vztahuje ke vzorku č. 113/20/08 a který u bodu vzplanutí v uzavřeném kelímku udává hodnotu 47,0°C. Na základě tohoto výsledku Ústav paliv a maziv, a. s. správnímu orgánu prvního stupně sdělil, že tento vzorek nevyhovuje kvalitativním parametrům podle ČSN EN 590 (2004), neboť minimální bod vzplanutí motorové nafty podle této normy činí 53°C.

Na základě této skutečnosti správní orgán prvního stupně zahájil se žalobcem správní řízení ve věci spáchání správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách, přičemž již v oznámení o zahájení správního řízení byl vytýkaný skutek vymezen

tak, že žalobce, jako provozovatel čerpací stanice ve S., prodal motorovou naftu, která nesplňuje požadavky na pohonné hmoty podle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, neboť podle výsledku rozboru zkušební vzorku č. 113/20/08 bylo zjištěno, že společnost prodávala tuto pohonnou hmotu, přestože nesplňovala požadavky na jakost a složení stanovené ČSN EN 590 (2004).

Žalobce ve svém vyjádření ze dne 16.1.2009 k zahájenému řízení požadoval, aby správní orgán doložil, že při odběru vzorku byl dodržen postup vzorkování podle bodu 6 ČSN EN 14275. Vymezil se též proti tomu, že jakostní parametry byly zkoumány podle normy ČSN EN 590 (2004), nikoliv podle ČSN EN 14275. Dále, podobně jako v žalobě, poukázal na opatření, která uplatňuje při manipulaci s pohonnými hmotami při jejich distribuci a skladování. Vzhledem k uplatněným námitkám správní orgán prvního stupně obsah těchto námitek zaslal Ústavu paliv a maziv, a.s. jako akreditované osobě pro hodnocení kvality paliv s žádostí o stanovisko k otázce, zda postup odběru vzorků byl v souladu s ČSN 14275 (656007), zda případné nedodržení tohoto postupu u motorové nafty může mít vliv na jakostní parametry vzorku, zda vzorkovnice používané správním orgánem vyhovují nárokům této normy a zda rozsah opatření přijatých účastníkem řízení je natolik dostatečný, aby zamezil dalším nedostatkům v jakosti paliva.

Ústav paliv a maziv k této žádosti sdělil, že postup vzorkování uvedený v § 6 ČSN EN 14275 popisuje odběr vzorků paliv ze stojanu čerpací stanice. Poznámka týkající se používání chlazených nádob a převozu vzorků v izolovaném boxu je pouze ve formě doporučení a netýká se motorové nafty. Proto požadavek žalobce na doložení použití této nádoby pro převoz vzorků není relevantní. Námitku žalobce týkající se hodnocení kvality paliva podle ČSN EN 590 (2004) považoval Ústav paliv a maziv rovněž za nesprávnou, neboť pro vzorkování používaná norma ČSN EN 14275 uvádí v bodu 1 na straně 6, že vzorky jsou používány pro hodnocení kvality motorových paliv podle ČSN EN 14274 (nikoliv ČSN EN 14275, jak uvádí žalobce). Norma ČSN EN 14274 (Motorová paliva – Hodnocení kvality automobilového benzinu a motorové nafty – Systém monitorování kvality paliv) se pak v celém textu, zejména v bodech 1, 2, 3 a 6 odkazuje na jakostní normy pro motorová paliva ČSN EN 228 (automobilové benziny) a ČSN EN 590 (motorová nafta). Dále akreditovaná osoba uvedla, že forma plnění nádoby „pod hladinu“ s použitím nástavce se podle ČSN EN 14275 nepoužívá pro motorovou naftu. Pro vzorkování kapalných paliv používá Česká obchodní inspekce vzorkovnice vhodné pro ropné produkty, označené odpovídajícím UN kódem. Z dlouhodobé zkušenosti akreditované osoby vyplývá, že používané vzorkovnice jsou dostatečně těsné a u vzorků nedochází ke změně uhlovodíkového složení vlivem ztrát těkavých uhlovodíkových složek. Pokud jde o opatření přijatá žalobcem, akreditovaná osoba sdělila, že jde o opatření nezbytná pro zabezpečení kvality prodáváných paliv. Například odkalování nádrží a ověřování těsnosti cisteren je součástí standardní údržby používaných zařízení. V opatřeních je sice pro mezisklad uvedena kontrola kvalitativních ukazatelů produktů, ale chybí kontrola kvality produktu prodáváného na čerpací stanici. Kontrola kvality produktu před prodejem konečnému spotřebiteli na čerpací stanici je velmi důležitá, neboť již malá kontaminace benzinem na úrovni desetin objemových procent významně ovlivňuje bod vzplanutí nafty. Lze proto doporučit systematickou laboratorní kontrolu nabízeného paliva.

V odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se s ohledem na námitky žalobce uplatněné v řízení o uložení pokuty, jakož i v žalobě, konstatuje, že pokud jde o poukaz žalobce na postupy při vzorkování, které ČSN EN 14275 doporučuje v poznámce k bodu 6 a v příloze A, žalobce nevzal v úvahu, že tyto postupy jsou doporučeny pro

vzorkování automobilového benzínu, nikoliv motorové nafty, jejíž vzorek nevyhověl jakostním parametrům. Navíc, bez ohledu na typ odebraného vzorku, je příčinou zjištěné odchylky v rámci ukazatele bod vzplanutí vysoký podíl nízkovroucích látek. Postup při vzorkování, na který žalobce poukázal, má vést k zamezení či snížení úniku nízkovroucích podílů. Nezachování doporučeného postupu tak může mít podle správního orgánu prvního stupně za následek únik nízkovroucích podílů, což by v posuzovaném případě bylo pouze na prospěch žalobci. Co do vypořádání ostatních námitek převzal správní orgán ve formě parafráze vyjádření akreditované osoby k námitkám žalobce. Pokud jde o výši pokuty, správní orgán prvního stupně přihlédl k závažnosti správního deliktu, kterou spatřoval v tom, že nevyhovující ukazatel se vztahuje k požární bezpečnosti, signalizuje přítomnost benzínových frakcí v motorové naftě a snižuje její viskozitu a mazivost. Jako polehčující okolnost však hodnotil skutečnost, že se jednalo o méně závažnou odchylku. Proto uložil pokutu při dolní hranici zákonného rozpětí.

Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal žalobce odvolání, v němž namítl, že se správní orgán prvního stupně nezabýval tím, zda žalobcem uvedený soubor opatření k zajištění jakosti prodávaných pohonných hmot je objektivní možnou nejlepší péčí umožňující liberaci podle § 10 zákona o pohonných hmotách, popřípadě polehčující okolností podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách.

K těmto námitkám žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že pokud jde o úvahu podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách, správní orgán prvního stupně výslovně toto ustanovení neoznačil, nicméně úvahy k tomuto aspektu vyslovil, a to zejména v pasáži, kde s odkazem na vyjádření akreditované osoby uvedl, že není důvod na účastníka řízení nahlížet jako na subjekt, který učinil ze své strany vše, aby zabránil porušení zákonné povinnosti. S tímto závěrem se žalovaný ztotožnil a konstatoval, že žalobcem uváděná opatření nelze podřadit pod liberační důvod podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Pod pojmem „veškeré úsilí, které lze požadovat“ je podle žalovaného třeba rozumět veškerou objektivně možnou péčí, kterou mohl žalobce vyvinout. Z vyjádření akreditované osoby je přitom zřejmé, že v popisovaném systému zajišťování kvality paliv prodávaných spotřebiteli lze nalézt určité rezervy. Průběžná kontrola hustoty a teploty paliva není s to nahradit systematickou laboratorní kontrolu doporučenou akreditovanou osobou. Pokud jde o případnou polehčující okolnost, žalovaný se ztotožnil s výší pokuty vyměřenou správním orgánem prvního stupně. Správní orgán výslovně zmínil jako polehčující okolnost nižší míru odchylky od jakostních parametrů. Tento aspekt byl dostatečným hlediskem, neboť v rámci zákonného rozpětí do 5 milionů korun vedl k uložení pokuty při samé hranici tohoto rozpětí. Že nebyla navíc jako polehčující okolnost zohledněna opatření, jež akreditovaná osoba hodnotí jako standardní, podle žalovaného nelze hodnotit jako pochybení.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správním úřadem z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (podle ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen s.ř.s.). Při splnění podmínek podle § 51 s. ř. s. soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, přitom dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**. Vedly ho k tomu následující důvody:

Podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách se právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že prodá nebo vydá pohonnou hmotu, která nesplňuje požadavky na pohonné hmoty podle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách.

Podle § 9 odst. 2 se za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) a i) uloží pokuta do 20 000 000 Kč, za správní delikt podle odstavce 1 písm. b) až d) pokuta do 5 000 000 Kč, za správní delikt podle odstavce 1 písm. e) až g) pokuta do 3 000 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. h) pokuta do 1 000 000 Kč.

Podle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách lze pohonné hmoty prodávat nebo vydávat, pouze pokud splňují požadavky na jejich jakost a složení stanovené prováděcím právním předpisem, zvláštními právními předpisy a českými technickými normami.

Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 9. 2. 2011, č.j. 1 As 112/2010 – 52, platná právní úprava postihu porušování právních povinností podle zákona o pohonných hmotách právnickou osobou je založena na odpovědnosti právnické osoby za správní delikt. Rozumí se jím protiprávní jednání právnické osoby, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní úřad (orgán) sankci stanovenou zákonem. Subjektem odpovědnosti (odpovědná osoba) je právnická osoba jako celek. V případě správní sankce podle ustanovení § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách se jedná o objektivní odpovědnost (odpovědnost za protiprávní jednání bez podmínky zavinění). Je tomu tak z praktických důvodů. Zjišťování a dokazování zavinění v situacích, kdy porušení povinností je často výsledkem činnosti řady jednotlivců, by totiž bylo velmi obtížné a zdoluhavé. Ve snaze zjednodušit postavení příslušných správních orgánů při ukládání sankcí podnikatelským subjektům je proto právní úprava správních deliktů podle zákona o pohonných hmotách založena na objektivní odpovědnosti na rozdíl např. od odpovědnosti podle trestního zákona. K objektivní odpovědnosti právnických osob srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2004, čj. 3 As 3/2003 - 38 (publikováno pod č. 389/2004 Sb. NSS) v souvislosti s celními delikty. Obligatorním znakem skutkové podstaty správního deliktu právnické osoby tedy není zavinění. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě.

I když je odpovědnost právnických osob za správní delikty odpovědností objektivní, neznamená to, že není nutné prokazovat splnění zákonných znaků skutkové podstaty správního deliktu. Je-li znakem skutkové podstaty objektivní stránka deliktu spočívající v konání (zde prodej nebo výdej pohonné hmoty, která nesplňuje požadavky na pohonné hmoty podle § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách), je třeba k uznání odpovědnosti za správní delikt takové jednání prokázat. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 22. 3. 2007, čj. 4 As 28/2006 - 65 (publikováno pod č. 1658/2008 Sb. NSS).

Z výše citovaných ustanovení zákona o pohonných hmotách vyplývá, že pro závěr o naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 9 odst. 1 písm. b) zákona o pohonných hmotách je určující zjištění, že provozovatel čerpací stanice prodal nebo vydal pohonnou hmotu, která nesplňuje požadavky na její jakost a složení stanovené prováděcím právním předpisem, zvláštními právními předpisy a českými technickými normami.

Základním prováděcím právním předpisem v rozhodné době byla vyhláška č. 229/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pohonné hmoty pro provoz vozidel na pozemních komunikacích a způsob sledování a monitorování jejich jakosti (dále jen vyhláška č. 229/2004 Sb.). Podle § 4 odst. 4 a 5 vyhlášky č. 229/2004 Sb. musí nejpozději 1. ledna 2005 motorová nafta a motorová nafta s velmi nízkým obsahem síry na trhu splňovat, kromě požadavků stanovených v příslušné české technické normě, i jakostní ukazatele stanovené v

příloze č. 4 této vyhlášky. Od 1. ledna 2009 nesmí žádná motorová nafta vykazovat větší obsah síry než 10 mg/kg. Motorová nafta pro arktické klima na trhu nemusí splňovat v hodnotě cetanového čísla požadavky podle příloh č. 2 a 4 této vyhlášky, ale musí splňovat požadavky příslušné české technické normy. Pokud jde o příslušnou českou technickou normu, vyhláška č. 229/2004 Sb. odkazuje v odkazech pod čarou na ČSN EN 590. Norma ČSN EN 590 (Motorová paliva - Motorové nafty - Technické požadavky a metody zkoušení) v podobě z roku 2004, tedy v podobě platné v rozhodném období, uváděla jako jeden ze základních technických parametrů v kapitole pět bod vzplanutí s minimální hodnotou 53°C. S ohledem na výše uvedené tak bod vzplanutí v souladu s ČSN EN 590 (2004) představoval jeden ze základních jakostních parametrů ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Rozhodným pro skutkový závěr o splnění či nesplnění tohoto jakostního parametru je laboratorní zkouška provedená příslušnou zkušební metodou (norma ČSN 590 odkazovala na užití metody podle ČSN EN ISO 2719).

Z obsahu správního spisu vyplývá, že autorizovaná osoba, která provedla laboratorní zkoušky, tedy Ústav paliv a maziv, a. s., tento technický požadavek vymezený vyhláškou č. 229/2004 Sb. a ČSN EN 590 (2004) respektoval, ve zkušebním protokolu též uvedl, že příslušná laboratorní zkouška byla provedena postupem podle ČSN EN ISO 2719. S ohledem na tyto skutečnosti Městský soud v Praze považuje námitku žalobce, že se rozhodnutí správního orgánu prvního stupně opíralo o „Systém odchylek od jakostních norem kapalných paliv“ zpracovaný autorizovanou osobou bez návaznosti na právní předpisy a české technické normy, za nedůvodnou. Jak zkušební protokoly autorizované osoby, tak i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se odvolává výslovně na technické požadavky stanovené na motorovou naftu v ČSN EN 590, tento odkaz je s ohledem na výše uvedené zcela případný a tato norma byla jediným normativním podkladem, z něhož bylo lze příslušný ukazatel (bod vzplanutí) odvozovat. Jak vyplývá ze správního spisu, v posuzované věci bylo na základě laboratorních testů objektivně zjištěno, že některé pohonné hmoty prodávané žalobcem nesplňovaly přípustné hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem. Za této situace napadené rozhodnutí není nezákonné, neboť správní orgán při úvaze o odpovědnosti žalobce za správní delikt vycházel ze závěru o kontrolním zjištění, který ve svých důsledcích znamená naplnění zákonných znaků skutkové podstaty správního deliktu podle § 9 odst. 1 zákona o pohonných hmotách.

Další námitka žalobce se týká rovněž okruhu skutkových zjištění, a to dodržení správního způsobu odběru vzorku. Žalobce namítá, že v řízení nebyl doložen správný postup odběru vzorku podle vyhlášky č. 229/2004 Sb. a že případné nedodržení postupu mohlo mít vliv na kvalitu posléze zkoušeného vzorku. Shodnou námitku žalobce uplatnil již v řízení před správním orgánem prvního stupně, který se s ní rozsáhle vypořádal v odůvodnění svého rozhodnutí. Proti argumentaci správního orgánu prvního stupně se žalobce v odvolání nijak nevymezil (tuto námitku jako odvolací neuplatnil), v žalobě pak rovněž nijak konkrétně nereaguje na vývody správního orgánu prvního stupně, pouze opakuje svou původní argumentaci. Městský soud v Praze za této situace věnoval svou pozornost argumentaci správního orgánu prvního stupně, jež byla ke shodně uplatněné námitce žalobce formulována, a dospěl k závěru, že ob stojí.

Podle § 5 odst. 1 vyhlášky č. 229/2004 Sb. se sledování jakostních ukazatelů pohonných hmot provádí pomocí rozborů odebraných vzorků. Odběr vzorků se provádí na všech výdejních, skladovacích a prodejních místech a s jejich souhlasem je možný též přímo u uživatelů pohonných hmot. Podle odst. 2 téhož ustanovení odběr vzorků a porovnání výsledků zkoušek musí u jednotlivých pohonných hmot odpovídat příslušné české technické normě.

Poznámka pod čarou k tomuto ustanovení odkazuje na normy ČSN EN ISO 3170, ČSN EN 14275, ČSN EN ISO 4257 a ČSN EN ISO 4259. Podle § 5 odst. 3 citované vyhlášky pak platí, že při každém odběru vzorku se sepiše protokol, který musí obsahovat:

a) evidenční číslo protokolu evidovaného Českou obchodní inspekci (dále jen "inspekce"),

b) označení kontrolované osoby:

1. jde-li o fyzickou osobu, jméno, popřípadě jména a příjmení, popřípadě obchodní firmu, bydliště, popřípadě místo podnikání, identifikační číslo (bylo-li přiděleno),

2. jde-li o právnickou osobu, obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo (bylo-li přiděleno),

c) datum, čas a místo skutečného odběru vzorku,

d) označení výdejního stojanu nebo skladovací nádrže, ze které byl vzorek odebrán,

e) druh pohonné hmoty s určením dle příslušných českých technických norem,

f) číslo pečeti, označení vzorku a uvedení jeho množství,

g) jméno, číslo služebního průkazu a podpis pracovníka inspekce pověřeného k plnění kontrolních úkolů (dále jen "inspektor") a v případě, že odběr vzorků provádí přizvaná pověřená odborně způsobilá osoba, i její jméno a podpis,

h) jména ostatních přizvaných osob zúčastněných při odběru vzorku a jejich podpisy.

Pokud jde o námitku žalobce, že obsahem správního spisu není doklad o tom, zda byla při odběru vzorku dodržena pravidla stanovená příslušnou českou technickou normou, je třeba předně konstatovat, že ustanovení § 5 odst. 3 mezi náležitostmi protokolu o odběru vzorku nestanoví osvědčení postupu při odběru vzorku. Kontrolní orgán tedy nemá povinnost protokol s takovými údaji vést. To zajisté neznamená, že nelze v obecné rovině připustit námitky vůči nedodržení postupu při odběru vzorku a že v případě takových námitek není na správním orgánu, aby je vyvrátil. V posuzované věci je však třeba zohlednit skutečnost, že žalobce konkrétní námitky vůči způsobu odběru vzorků nevznesl. Žalobce netvrdil, že některý z postupů stanovených příslušnou českou technickou normou nebyl dodržen, nýbrž namítal, že správní spis neobsahuje doklad o tom, že byl postup dodržen. Taková námitka se míjí s obsahem povinností kontrolního orgánu sepsat o odběru vzorku protokol podle § 5 odst. 3 vyhlášky č. 229/2004 Sb. I pokud by však soud připustil, že podstatou námitky žalobce bylo tvrzení, že kontrolní orgán nedodržel některou z podmínek odběru vzorku podle ČSN EN 14275, kterou žalobce v námitce uvedl, ani takovou námitku by nebylo možné shledat důvodnou. Postup definovaný příslušnou českou technickou normou slouží k tomu, aby při odběru vzorku a další manipulaci s ním nedošlo ke změně fyzikálních a chemických vlastností vzorku, jež by mohly mít vliv na výsledek laboratorní zkoušky. Námitku žalobce by bylo možno shledat důvodnou v případě, pokud by konkrétní postup inspekčního orgánu v rozporu s požadavky české technické normy mohl mít ve svém důsledku takový vliv na vlastnosti vzorku, že by se změnila zásadně jeho fyzikální či chemické vlastnosti, a to tak, že v důsledku této změny vlastností vzorek nesplňoval jakostní kritéria stanovená příslušnou normou. Základním argumentem správního orgánu prvního stupně, jímž námitku žalobce vypořádal, byl závěr, že jednak postupy definované žalobcem jsou normou ČSN EN 14275 předvídané pro automobilový benzín, nikoliv pro motorovou naftu (navíc jde o postupy doporučené), ale zejména tyto postupy mají zabránit možným změnám odebraného vzorku spočívajícím ve vytékání nízkovroucích látek. Pokud však jde o sporné jakostní kritérium v případě žalobce, tedy bod vzplanutí motorové nafty, snížení bodu vzplanutí je způsobeno právě zvýšeným obsahem nízkovroucích látek (benzínových frakcí), jejichž samovolné odtékání v důsledku postupu při odběru vzorku v rozporu s doporučeními ČSN EN 14275 by naopak způsobilo zvýšení bodu vzplanutí tohoto paliva (bylo by tedy žalobci ku prospěchu). Proti této argumentaci správního orgánu prvního stupně žalobce nevznesl žádnou věcnou námitku (tedy

námítku vztahující se konkrétně k tomuto závěru). Městský soud v Praze přitom považuje tento závěr za závěr respektující pravidla logického uvažování. Pokud tedy žalobce proti tomuto argumentu konkrétní námitky nevznáší, soud neshledává obecné žalobní námitky spočívající v zásadě pouze na tvrzení, že mohlo dojít k porušení pravidel stanovených ČSN EN 14275 pro odběr vzorku paliva, za relevantní ke zpochybnění skutkových zjištění, z nichž správní orgán prvního stupně i žalovaný vycházel.

Poslední okruh žalobních námitek se týká aplikace ustanovení § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Podle § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránila.

V již citovaném rozsudku ve věci sp. zn. 1 As 112/2010 Nejvyšší správní soud konstatoval, že ustanovení § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách představuje obecný liberační důvod. Z rozhodných důvodů v tomto rozsudku uvedených přitom vyplývá, že o naplnění tohoto liberačního důvodu lze uvažovat pouze v případě takového jednání právnické osoby, které je preventivní (nejde o ex post jednání, které má napravit již vzniklé důsledky protiprávního jednání) a zároveň objektivně způsobilé porušení povinnosti zabránit (Nejvyšší správní soud zmiňuje aktivní jednání směřující k zabránění prodeje znehodnocených pohonných hmot, opatření směřující k tomu, aby provozovatel čerpací stanice mohl nabýt vědomí o kvalitě nabízených pohonných hmot např. za pomoci vlastních, byť orientačních kontrol apod.).

Žalobce jak v řízení před správním orgánem prvního stupně, tak v žalobě předestřel soubor opatření, o nichž se domnívá, že naplňují požadavek „veškerého úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránil“. Jak však správní orgán prvního stupně poukázal, a Městský soud v Praze tento závěr sdílí, opatření uváděná žalobcem se vztahují v zásadě k těm fázím nakládání s pohonnými hmotami, jež se odehrávají mimo příslušnou čerpací stanici. Nadto tato opatření byla na základě vyjádření autorizované osoby správním orgánem prvního stupně i žalovaným hodnocena jako standardní nutná opatření, která nevybočují z běžné provozní praxe. Pokud však jde o možné ovlivnění jakosti nabízených pohonných hmot na čerpací stanici, žalobce provádí kontrolu hustoty a teploty paliva, přičemž toto opatření bylo shledáno autorizovanou osobou jako nedostatečné k rozpoznání možných kvalitativních nedostatků. Správní orgán prvního stupně i žalovaný konstatoval ve svém rozhodnutí jako možné opatření zabraňující porušení právní povinnosti namátkové laboratorní kontroly nabízených pohonných hmot. Žalobce k tomuto závěru jako žalobní námitku zopakoval soubor dosavadních opatření a konstatoval, že provádění laboratorních kontrol by mohlo vést ke zjištění odchylek pohonných hmot od příslušných norem, nicméně již překračuje objektivní možnou péči ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách. Touto formulací patrně žalobce zamýšlel naznačit, že případné průběžné laboratorní rozborů nabízených pohonných hmot jsou již úsilím, které není možno po žalobci požadovat. Takto obecná, apodikticky formulovaná námitka však nemůže obstát. Formulace „úsilí, které je možno požadovat“ skrývá v sobě dvě roviny – jednak rovinu objektivní možnosti (lze požadovat úsilí, které je objektivně možné, existující, realizovatelné), jednak rovinu možnosti subjektivní (příslušný subjekt je, nebo by měl být, s ohledem na své vlastnosti schopen úsilí vyvinout). Laboratorní kontroly vzorků nabízených paliv jsou nepochybně objektivně možné. K tomu, aby mohl být učiněn závěr o subjektivní nemožnosti žalobce takové opatření zavést, by však žalobce musel tvrdit rozhodné skutečnosti, proč předmětná objektivně možná opatření v jeho konkrétní situaci nebyla či nejsou možná. Žalobce však takové konkrétní

skutečnosti netvrdil, a proto soud dospěl k závěru, že jeho námitka nesprávné aplikace ustanovení § 10 odst. 1 zákona o pohonných hmotách rovněž není důvodná.

Z výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně a podle ustanovení § 78 odstavec 7 s.ř.s. ji jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 věta první s.ř.s., podle něhož by právo na náhradu nákladů řízení podle úspěchu v řízení příslušelo žalovanému správnímu orgánu. Tomu však žádné náklady řízení podle § 57 odst. 1 s. ř. s. nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. prosince 2013

JUDr. Karla Cháberová,
předsedkyně senátu